

MUNKÁS SZÓ

DEMOKRATIKUS HETILAP

II. évfolyam. 1. szám.
Salgótarján, 1946. évi január hó 1.

Ára: 500 pengő

Megjelenik minden szombaton
Székesfehérvárig 60 kiadókiválattal; Hunyadi-utca 5 sz.

1946. január 1.

Csak egy rövid év elmúltát jelzi e nap, csak egy épen úgy eltűnő év elmúltát, mint ahogy minden más év eltűnik, de a nagyvilág számára és főként a mi számunkra, magyarok számára egy mindenekfölött állóan sorsdöntő év elmúltát. Mert ebben az eltűnt évben nagyot fordult a történelem kereke és ebből a fordulatból, ennek a fordulatnak katasztrófális zugásából egy merőben új, merőben más emberi lét körvonalai bontakoztak ki. A nagy világban — hisszük — ebben az évben örökre megszünt az isteni küldetésre hivatkozó és emberek hulláján felépülő hatalmi önkény ördögi uralma és helyén emberi célokra hivatkozó és megújuló emberi életek miriádjából egybetevődő jövő gondolatai igyekeznek testet ölteni.

A mi kis országunkban pedig ebben az évben — hisszük — végleg elterült a mindig újra és újra feltápáskodó sárkány, melynek történelmi reakció a neve.

De másért is örök emlékezetű marad nekünk az elmúlt esztendő: ekkor értük el országunk és népünk történelmének legmélyebb pontját és soha nem látott lendülettel, bizalommal ekkor igyekeztünk feljutni arra a legmagasabb pontra, melyet nekünk a világban el kell érünk. A világreakció vértől izamoskezű hordái, társulva a hazai reakció utolsó kétségbeesett és mindent feláldozni kész gonosztevőivel, itt vívta meg utolsó csatáját és ennek a csatának rettentő lángjában elhamvadt minden, ami multunkban érték volt. És mikor átvonult fejünk felett az ég haragja, meztelenül, dideregve ocsudtunk fel a borzalmas, megrendítő álmából, melynek jutalma a reakció vandalizmusának ijesztő eredményei voltak.

Nagy meztelenségünkben, nagy elhagyatottságunkban egyetlen igaz barátunk maradt, a nagy

Szovjet, melyet a közelmúlt reakciós urai annyi sötét színnel tudtak elborítani. Elsőnek az ő keze emelt ki a rettentő szegénység és kétségbeesés hullámaiból. Mikor talpunkra állva körülnéztünk az országban, csak romokat láttunk. De a romok mögött már megláttuk az új épületek vonalait és biztos hittel, megdönthetetlen reménnyel elkezdtük a most már magunkévá lett ország ujjaépítését. A bányász leszállt a vízzel elöntött tárnákba és ha kellett, a két kezével kaptarta ki a meleget és életet adó szénét a résből. A gyári munkás újra megragadta a kalapácsot és újra vígan csendült fel a munka dallama. A mozdony kazánjában újra megcsillant a parázs, a gazda ismét kihuzta szekerét (még karja pusztá erejével is) a természettel biztató mezőre, a hivatalnok megkereste régi helyét dult aktái között, a mérnök újra tervezett, a tanár friss szemmel kezdett kutatni az új fogalmak között és az ország dolgozó népe fölött egy új, demokratikus kormányzat bontogatta mindenkit egyaránt átfogó, melegítő szárnyait.

Az ujjaépítés minden szülei fájdalma, gyötrődése, a szinte semmiből ujáteremtés vonaglásai, az infláció, feléledő reakció kísérletezései dacára, most az új év első napján egy munkában, gondban eggyekovácsolódott új magyar nép áll előttünk, mely immár újra kész kiállani eljövendő századok minden viharát.

Az új év első napja azonban nem csak a multra és fájdalmakra figyelmeztet, nemcsak az erőfeszítés nemes eredményeit csillogtatja meg szemünk előtt. Ez a nap figyelmeztetés és elkötelezés is a jövőre. Még nagyon gyengék vagyunk testben és lélekben egyaránt. Még messze vagyunk attól, hogy erőseknek érezzük magunkat. Ellenségeink közöttünk lappanganak és minden alkalmat megragadnak gyengeségeink fokozására. Békételen

a világ határainkon kívül is. — Sokunk rabja a rideg anyagiaságnak, mely a munkában csak haszontalan áldozatot látfat meg velünk, sokunk rabja a régi husos fazekaknak, melyek tartalmából ugyan nem jutott nekünk, de ott párolgott egykor az orrunk előtt. Sokunk még mindig zavart lát ott, ahol egészséges vita és az egybeilleszkedés kísérlete folyik. Meg kell tehát erősödnünk, le kell győznünk minden ellenállást, mely visszafelé menni kényszerít, meg kell szoknunk a szabad előremenés sokszor bizony rögös és ismeretlen utját. Belső ellenségeinket meg kell győznünk és meg kell találnunk a külső ellenségeinkkel való megbékélés áldozatos utját. Meg kell még barátkoznunk a

szabad, a nemkényszerített munka keménységével, meg kell végre tanulnunk egymást minden áldozat meghozatalával szeretni.

Az elmúlt év a romok fájalmával és romok alól való kibúvás, az első tántorgó lépések szenvedésével volt terhes. Legyen terhes a mai nappal kezdődő év egy új, biztos alapokra épülő, becsületes, minden ízében magyar élet ígéretével, olyan ígérettel, melyet a győzelmes megvalósulás szüntelenül nyommon követ.

Ebben a hitben, ebben a tudatban kívánunk minden magyarnak, ki velünk együtt vállalja a magyar élet minden áldozatát, *boldog új esztendőt!*

V. Gy.

Salgótarján nagy ünnepe

Diszközgyűlés a felszabadulás évfordulóján

1944 december 25 én este hat órakor került városunk a Vörös Hadsereg birtokába. Ennek az örvendetes eseménynek a méltó megünneplésére jöttek össze e hó 25-én a város háza tanácstermében a képviselőtestület tagjai, a pártok, szakszervezetek, üzemek kiküldöttei, hogy diszközgyűlés keretében méltassák az évforduló jelentőségét. Zsuffolt teremben, városunk orosz helyőrségének hattu tisztküldöttsége jelenlétében nyitotta meg a diszközgyűlést Blánár Sándor polgármester. A munka városa ünnepe. Városunk felszabadulásának első évfordulóját ünnepeljük. Joggal tehetjük mi ezt, mert városunk a dolgozók városa. A haladás eszköze a munka, mely a magasabbrendű életet szolgálja, mert hisz munka nélkül nincs élet. Az évforduló egybeesik karácsony ünnepével. A multban a szeretet csak jelszó volt s azt legőképpen karácsonykor hangoztatták. Mi, dolgozók tudatosan akarjuk kiépíteni a szociális szeretetet. Beszéde további részében vázolta polgármesterünk, hogy az elmúlt év alatt mennyit haladtunk. Ezen haladásnak egyik fő oka az volt, hogy városunkat a magasabb eszmétől vezérelve — kimélte a Vörös Hadsereg s így a háborús pusztítás elenyészően csekély volt, tehát a kezdet kezdetén hozzáfoghattunk az ujjaépítés nagy munkájához, mely most is szakadatlanul folyik. Megemlékezett a kis nemzetek hivatásáról, az egyes nemzeteket elválasztó gondolatok veszélyéről, az összefogó gondolatok felbecsülhetetlen

hasznáról. A város közönségének nevében hálás köszönetét fejezte ki a Vörös Hadsereg iránt.

A polgármester szavai, valamint a Himnusz hangjai után Boros Antal Magyar Kommunista Párt nevében szólott. — A Vörös Hadsereg dicsőséges fegyvertényének köszönhetjük azt, hogy ma először ünnepelhetünk igazi, boldog, szabad karácsonyt. Ajándékképpen kaptuk ezt, soha el nem múló bála ezért Sztálin generalisszimuszunk. A munkások várták a felszabadítást, a 25 éves rabság bilincseinek szétlőrését, mely egy évvel ezelőtt valósággá vált. A Kommunista Párt a felszabadítás első napjaiban a közigazgatást a kezébe vette s örködött azon, hogy a rend ne boruljon fel. Előljárt a multban, előljár a jelenben s elől fog járni a jövőben is az országépítő munkában megcáfolva a régalmakat, melyeket Horthyék aljassága szórt a Pártra. A Kommunista Párt tagjai első sorban jó magyarok s csak azután kommunisták, ezt a ténnyt eléggé bizonyítja a Kommunista Párt eddigi munkássága. Örömmel állapítja meg, hogy a demokratikus frontba tömörült pártok vezetői egytől-egyig hideg, tisztalejű emberek, kik nem fogják tétlenül nézni a sirás szerepét játszó reakciót. A Kommunista Párt a jövőben egyrészt irgalmatlanul fog lesújtani a reakciós férgekre, másrészt pedig minden erejével fog küzdeni országunk boldogabb, gazdagabb jövőjéért.

Schupp Gábor a Szociáldemokrata Párt nevében beszélt. Vázolta a

UJÉVI KÖSZÖNTŐ

A végtelen idők száguldó kereke
Eddig csak úgy fordult, hogy mindig lefele.
Minden mohó vágyunk, hogy szebb lesz az élet,
Sugárzóan fényes, édes reményé lett.
Hogy az új esztendő ime beköszöntött,
Az ember szívébe reményeket töltött,
Sok szenvedés után még nehéz az élet,
Pénztelen szegények sugva enni kérnek.
Óh! mennyi fohász szállt felfelé az égbe,
És mennyi imádság fulladt omló vérbe.
Fiatal életek omlottak a sárba.
És jaj! sok embernek nincsen keze, lába.
Özvegyi fátyalok usznak a viharban,
Megtévezve a kin, a tengeryei bajban.
Megbosszulta magát Krisztus csufolása,
Gyűlöletvetésnek ez az aratása.
A józan ész látja, mi oka a vésznek,
Hogy a világ beteg, hogy a világ részeg,
Hogy a gonosz évek mindig itt kísértnek,
Emberi gyarlóság oka az egészek.

Mindez a múlt idők ködfátyolába vész,
S a lesújtott öröm újból éledni kész.
Mert lám az emberek most joggal remélnek,
S a remény mécsai a lelkekben élnek,
Bizakodó hittel néznek a jövőbe
És hogyha lehetne futnának elébe.
De hát kell is jönni egy boldogabb évnék,
Mikor az emberek részletet nem kérnek,
Mikor minden számla ki lesz egyenlítő
S hitelünk soba, nem lesz kimerítő.
Mikor nem tartozunk se fűnek, se fának
És csak tisztelttel tartozunk egymásnak.

Hogy az új évben majd sokkal jobb lesz mint volt,
Hogy az is élni fog, aki még meg nem bőtt,
Hogy az új éven át mindenki vigyorg,
Senkinek a gyomra többé már nem korog.
Termeljen sok szemet Salgótarján, Dorog,
És minden műhelyben legyen elég dolog.
Legyen majd az új év csupa mosoly, derű,
Amikor a bánat mindenkit elkerül,
Ne legyen korcsmáros, ki a borban pancsol.
Olyan anyós, ki a vejének parancsol.
Minden jó munkásnak legyen sarok telke,
És minden kalmárnak becsületes leke,
Legyen minden héten tyúk is a fazékban,
És egy rakás pénzük, hegy a takaréokban,
Fiatalnak hozzon munkát, vénekek békeséget.
És minden futóbolondnak, hozzon feleséget.
Hozzon minden éhezőnek, mindennap egy kappant
És a piszkos embereknek, egy nagy darab szappant,
Legyen jó a szüret és kicsi az adó,
Sok derék, jó ember, kevés csirkefogó,
Mindenki dolgozzon, bizzon majd a pénztől,
S csak a végrehajtó legyen munka nélkül.

És hogy már rend legyen, végre valahára,
Minden reakciót buzzanak a lára,
Szélesítől kezdve minden ilyen zsványt,
Ha ezek eltűnnek, nem képeznek hiányt.
Ez legyen jelszava a jövőendő évnék.
Akkor mindnyájunknak szebb lesz majd az élet.
De, hogy köszöntőmnek a végére érjek,
Kívánok Önöknek szép, boldog új évet.

T. J.

„Olcsó és nem ráz”

Ezt tapasztaltuk a „Munkás Szó” december 22-iki számában megjelent „Műkedvelők tündöklése és nyomorúsága” című cikk olvasásakor. Köszönjük a magától megnevezni nem akaró cikk-íróknak, hogy hibáinkat megvilágította, mert így a jövőben sok hibát tudunk kiküszöbölni. Köszönjük a figyelmeztetését még így is, hogy t. i. bizonyos tekintetben túllépt a célpon. Beismerjük, hogy az előadás alacsony szinten mozgott, de nem értünk teljesen egyet a kritikussal. Igazabb kritikát írt volna, ha előbb megismeri az okokat, amelyek közre játszottak abban, hogy csak ily gyöngye műsor kerülhetett a közönség elé. Valószínűleg nem tud róla, hogy betegség és távollét miatt több értékes műsorszámotól estünk el, melyek az előadás színvonalát emelték volna és erre az előadás megkezdéséig számítottunk is. Számításunkban csalódtunk. A jegyek elkeltek, a közönség ott volt, vissza nem táncolhattunk, azt adtuk, amink volt. Mi is többet és szebbet akartunk. Úgy voltunk vele, mint aki vásárolni megy, otthon megszámlált pénzzel s amikor fizetésre kerül a sor, akkor tapasztalja, hogy elveszített belőle. Mit tehet mást, minthogy a hiányzó részt a legközelebbi alkalommal kiegyenlíti. Így voltunk mi is. A meglévő műsorszámok bírálatánál, azt hiszem, sajtóhiba csuszhatott be, mert azt még a legelfogultabb kritikusról sem tételeztük fel, hogy a tangóharmonika számot, melyet városunkban elismert előadó szólaltatott meg, nyekergésnek nevezze. Lehet azonban, hogy most az egyszer rosszul játszott, mert a közönség csak kétszer tapsolta vissza. Talán a betűszedő követett el hibát. De ha nem így volt, akkor arra kell kérnem a kritikust, hogy egyéni véleménye nyilvánítása során szíveskedjen közölni a nevét, mert hogy ez nem közvélemény, bizonyítja az, hogy a tangóharmonika számot, amit ő nyekergésnek nevez, a közönség nagy tetszéssel fogadta. Abban sem értünk egyet, hogy tehetségesebb előadók számait ne iktassuk ilyen szürke műsorba. Véleményem szerint a tündöklők így még

jobban kiemelkednek a többiek közül és nem homályosodnak el, mint ahogy azt a kritikus írja.

Uchlár Károly.

A kereskedők karácsonyi gyűjtése

A Kereskedők Országos Központi Szövetségének (KOKSZ) salgótarjáni fiókjára, a város szegényei részére 1 millió 96 ezer pengőt gyűjtött össze, mely összeg a karácsonyi és újévi ajándékozások során, a város arra legjobban rászorult szegényei között lett kiosztva. Az emberi érzés, a jóakarát és szeretet nevében ezért hálás köszönetet kell mondani.

Nikodemi: „Tacsó”-ja Z. pálfalván

A Zagyvapálfalvai Üveggyár Olvasóköre december hó 23-án műkedvelői gárdájával színre hozta Nikodemi „Tacsó” című vígjátékát. Az utóbbi hetekben elharapódzott és igen gyakran nagyon silány műsorrall színre hozott estek után üdülés és élmény volt a „Tacsó” együttesét élvezni.

A darabot Markosi György igen gondosan rendezte. De nem csak mint rendező, hanem elsősorban mint a darab vezető fértszereplőjét is külön ki kell emelnünk közvetlen természetes játékáért. Minden gesztusa, minden mozdulata, minden szava, hangszíne helyén volt. A „Tacsó”-t Takács Jolán alakította finoman kidolgozva a szerep sokrétű hangulat hullámválásait. Először láttuk színpadon, de biztosak vagyunk benne, hogy még nagyobb feladatokra is alkalmas lesz. Tóth Piri aki már a tarjáni közönség előtt is mint operett szubrett jól vizsgázott, a prózai szerepben is megállta a helyét. Ugyancsak dicséret illeti Kiss Katót és partnerét, Tóth Józsefet és egy kis epizódszerepben Botos Sándort. Játsoztak még Juhász András és Kovács János akik szintén igyekeztek beilleszkedni

a kifogástalan együttesbe. A darabot Sági Erzsébet sugta hallhatatlannul. Külön elismeréssel kell megemlékezni a szépen kiállított és izlésesen berendezett színpadról. A közönség lelkes tapsokkal jutalmazta a szereplőket jól végzett munkájukért. Az ilyen előadásokat mindig szívesen látjuk, mert csak ezek fejlesztik a színházkulturát és műkedvelői nitvót. Célzerű lenne az ilyen gondosan és jó erőkel rendezett előadásokat Salgótarján-Pálfalva között csere műsorra tűzni, okulására azoknak, akik rendezési lázukban sokszor önképzőköri nitvót sem megülő előadásokkal rontják a komoly műkedvelés hitelét és fejlődési lehetőségét.

—ki.—

Szegények karácsonya a „Nemzeti szálló”-ban

A fekete karácsony, de egyébként is, egyéni és nemzeti életünk legfeketébb karácsonya előestéjén, főbnyira nőkből és gyermekekből álló csoportok gyűlekeznek, a „Nemzeti szálló”-ban levő közkonyha étkezőtermében. Egy-egy idézés van a kezükben és sokan közülük talán csak itt tudják meg, hogy miért hívták őket össze és hogy karácsonyi szeretetadományokat szeretetsomogokat fognak közöttük kiosztani.

Az MNDSZ ügybuzgó, szociális gondoskodása révén textiláru és élelmiszeradomány érkezett a város szegényei részére és ezt az adományt a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének vezetősége a Nemzeti Segély és a város szociális ügyosztálya segítségével, a töle telhető gonddal és legméltányosabban igyekezett elosztani, ami bizony nem kis feladat. A rendelkezésre álló mennyiségből bizony nem lehet minden rászorulóknak adni és aki kap annak nem lehet azt és annyit adni mint amennyit megérdemelne.

Kiosztásra került 30 ruhávaló flannel vagy barhend anyag, 39 pár gyermekcipő, 40 pár gyermekharisnya 16 db. pullover és 39 orsó cérna.

Ezenkívül 80 élelmiszercsomag amelyben 1 kg. 0-ás liszt, 1 kg. gyöngy, 20 dkg. cukor, 5 doboz gyújtó, egyenkéntben 10000 pengős bankjegy van.

Az összehívottak türelmesen várakoznak, halk beszélgetés közben nézik a teremben felállított nagy karácsonyfát. Szép karácsonyfa, csak csupasz. Ha volna rajta dísz, cukorka vagy sütemény, az ugyanis mind hamis lenne. De a karácsonyfa igazi. Igazi a nyomor amit enyhíteni kell. Igazi az öröm, amit éreznek azok akiket ez a szűk lehetőségek közé szorított akció meg tudott ajándékozni és legigazibb ez a szeretet amit ezt a keveset amit van elosztja.

Olvasgassuk a neveket és egymás után veszik át a ruha és élelmiszer-csomagokat, csendesesen, halkán köszönik meg. Legtöbbször valami láthatóan szomorú örömmel, arra gondolva, hogy Istenem, Istenem mi lesz otthon, 5-6 vagy még több gyerek van és ezekből csak egy vagy kettő kap valamit, mikor ő nagyon, oly nagyon szereti mindegyiket.

Szomorú, hogy milyen nehezen értik meg, hogy a meglévő készletből minél több családban kell enyhíteni az inséget.

És sílnék haza az ajándékkal. Haza ahol nincs karácsonyfa, nincsen kalács és nincsen hus az asztalon. Haza, ahol a karácsonyi vacsora talán éppen abból a kis csomagból kerül ki amit kapott.

Közben este lett. Beköszöntött az ünnep Karácsony van.

Körülbelül kétszázötven tündökölt, magányos ember maradt még itt akik szerény, de izletes karácsonyi vacsorát kapnak, hogy ne kelljen nekik ezt a szent estét magányosan, elhagyatva, hideg szobában eltölteni, mert ennél alig van szomorubb valami.

Azok akiknek boldog karácsonyuk van, nézzenek a szívükben és annak a legfenekén talán megtalálják egy csirját annak a szeretetnek, ami megértett velük a jóakarát fenységét, Krisztusnak, annak a legemlékező embernek születése napján.

T. J.

Nemes Hegyi Zsigmondné ezuton értesíti férje barátait, ismerőseit és sportbarátait, hogy nemes Hegyi Zsigmond elhunyt.

Temetése vasárnap, december 30-án volt Budapesten a rákoskeresztúri temetőben.

Felhívás!

Felhívom az anyákat, a terhes és szoptató anyákat, hogy 3 éves gyermekeik és születendő gyermekeiknek a megfelelő fejlődése végett és a fenyegető angolkór megelőzése céljából mielőbb láttassák el 3 éves aluli gyermekeiket és a terhes és szoptató anyák magukat is az úgynevezett vitaminoltásokkal, vagy belső szerrel.

A vitaminoltásokat és belső szereket a jogosultak a Zöldkereszt tanácsadásokon az Egészségbarát és a Gépgyári csecsemőtanácsadásokon kaphatják meg.

Felviagositással szolgálnak a Zöldkereszt tanácsadásokon és ezenkívül dr. Kenyeres városi orvos ur is. Salgótarján, 1945. dec 21.

Blanár Sándor polgármester.

A szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. VASS GYULA.

Nyomatott Vég Kálmán könyvnyomdájában Salgótarján, Fő-utca 66 szám.